

SXEDIO.FW4

27.7.1951: Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΟΧΙ ΜΟΝΟ ΑΡΝΕΙΤΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΓΙΑ ΠΡΟΣΦΥΓΗ ΣΤΟΝ ΟΗΕ, ΑΛΛΑ ΑΡΝΕΙΤΑΙ ΝΑ ΣΥΝΑΝΤΗΘΕΙ ΜΕ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΕΞΟΦΛΩΝΤΑΣ ΟΤΙ ΗΤΑΝ ΑΔΥΝΑΤΟ ΝΑ ΣΥΜΦΩΝΗΣΟΥΝ ΟΙ ΔΥΟ ΠΑΡΑΤΑΞΕΙΣ ΣΕ ΚΟΙΝΗ ΓΡΑΜΜΗ

Η Ελληνική Κυβέρνηση του Σοφοκλή Βενιζέλου είχε βρει κλειστή την πόρτα στο διάβημα της στην Αγγλία για παραχώρηση της Κύπρου στην Ελλάδα ή για ανάληψη υποχρέωσης από μέρους της Αγγλίας ότι το μέλλον θα πραγματοποιούσε την Ένωση. Παρόλον τούτο όμως δεν είχε το "θάρρος" να προχωρήσει στον ΟΗΕ που αποτελούσε τη συνισταμένη των δυο παρατάξεων την Κύπρο- Εθναρχίας και Αριστεράς.

Οι δυο πλευρές στην Κύπρο μετά την προσέγγιση τους το Φεβράρη του **1951** συνέχιζαν να ζητούν τη προσφυγή στον ΟΗΕ σαν τη λυδία λίθο προς επίλυση του προβλήματος αλλά με χωριστά όπως πάντα διαβήματα και ενέργειες.

Ο Μακάριος είχε συναντηθεί με τον Σοφοκλή Βενιζέλο και γνώριζε τόσο τις σκέψεις του όσο και τις δυσκολίες του στην προσφυγή του Κυπριακού στον ΟΗΕ. Γνώριζε ακόμα τις προσπάθειες που κατέβαλλε για να συνδεθεί με τη βορειοατλαντική συμμαχία του ΝΑΤΟ, αλλά έβλεπε και το κυπριακό να χρονίζει και άλλαξε τακτική. Αντί να πιέζει την ελληνική Κυβέρνηση απ' ευθείας έκρινε ότι θα ήταν καλύτερα να στραφεί απ' ευθείας προς τον ελληνικό λαό, από τον οποίο θα ζητούσε τη συμπαράσταση και την άσκηση πίεσης στην ελληνική Κυβέρνηση για να αφήσει τους δισταγμούς της.

Τη νέα τακτική του που αποτελούσε και αυτή είναι από τα σηνήματα του ΑΚΕΛ, ο Μακάριος καθόρισε πιο σαφώς σε συνεδρία του Εθναρχικού Συμβουλίου στις **17 Μαΐου 1951:**

" Δεν γνωρίζομεν ποίαι σκέψεις επικρατούν σήμερα παρά τη ελληνική Κυβερνήσει. Νομίζομεν όμως ότι το ζήτημα μας δεν αποτελεί υπόθεσιν μόνον της

ελληνικής Κυβερνήσεως, αλλά και του ελληνικού λαού. Και την συναρωγήν του ελληνικού λαού πρέπει να ζητήσωμεν. Να ζητήσωμεν την κινητοποίησιν του όπως επιβάλη την θέλησιν του. Και η θέλησις του είναι ήδη γνωστή".

Από την άλλη η Αριστερά στην Κύπρο επιμένοντας και αυτή στην προσφυγή στον ΟΗΕ δεν γνοιαζόταν καθόλου για τις δυσκολίες της ελληνικής Κυβέρνησης. Αντίθετα έβαλλε εναντίον της πιο ανοικτά και χρησιμοποιούσε και τις πιο βαρείς φράσεις για να καταδικάσει την ατολμία της να προχωρήσει στον ΟΗΕ.

Ταυτόχρονα η Αριστερά, ενώ πλησίαζε η νέα γενική συνέλευση του ΟΗΕ (6 Νοεμβρίου 1951) πρότεινε στην Εθναρχία από πολύ νωρίς την αποστολή κοινής πρεσβείας στη Γενική Συνέλευση για προώθηση του Κυπριακού από τους ίδιους τους Κυπρίους.

Η πρόταση περιλαμβανόταν σε επιστολή του ΕΑΣ στον Αρχιεπίσκοπο που εγκρίθηκε σε συνεδρία του στις 4 Ιουνίου. Ανέφερε ο ΕΑΣ στην επιστολή του στο Μακάριο:

"Μακαριώτατε,

Ο ΕΑΣ και αι εις αυτόν εντεταγμένοι οργανώσεις εθεώρησαν καθήκον των να αποταθού νεκ νέου προς την Υμετέραν Μακαριότητα, εν σχέσει με την κυπριακήν εθνικήν υπόθεσιν, με την ελπίδα ότι αι σημεριναί δύσκολοι διά τον εθνικόν μας αγώνα περιστάσεις θα οδηγήσουν εις την λήψιν κοινών μέτρων χάριν της εθνικής μας αποκαταστάσεως.

Επιθυμούμεν, εν πρώτοις Μακαριώτατε, να αναφερθώμεν εις τας προσφάτους εξελίξεις. Η επιστροφή των δυο Πρεσβειών από το εξωτερικόν εκείνης της Εθναρχίας και της Λαϊκής Πρεσβείας και τα αποτελέσματα της δράσεως των εις διαφόρους χώρους απέδειξαν με τον σαφέστερον τρόπον ότι ενώ η υπόθεσις μας ευρίσκει σοβαράν απήχησιν και υποστήριξιν μεταξύ των διαφόρων λαών και ιδιαιτέρως του ελληνικού λαού, αι ιμπεριαλιστικά δυνάμεις της δύσεως, με τη βοήθειαν της ελληνικής Κυβερνήσεως αρνούνται να προσφέρουν οιαδήποτε

ενίσχυσιν προς τον δίκαιον κυπριακόν αγώνα, ασεβούασι ούτω προς τας αρχάς περί αυτοδιαθέσως των λαών.

Ιδιαιτέρως αχαρακτήριστος, αλλά και θλιβερά ταυτοχρόνως διά την κυπριακήν υπόθεσιν, είναι η στάσις της ελληνικής Κυθερνήσεως, η οποία ως διεκήρυξεν και προσφάτως ο Πρωθυπουργός της επαφίεται την λύσιν του κυπριακού ζητήματος εις ευγενή χειρονομίαν του ξένου κυριάρχου, του οποίου δήλον ότι η πολιτική είναι πολύ γνωστή ως επανειλημμένως υπευθύνως και επισήμως εδηλώθη είναι πολιτική η οποία απεριφράστως διακηρύττει ότι θεωρεί "κλειστόν" το ζήτημά μας.

Η τελευταία επίσκεψις μας εις Αθήνας και αι επακολουθήσασαι δηλώσεις του πρωθυπουργού Βενιζέλου ότι "αι σημεριναί περιστάσεις δεν επιτρέπουν ίσως τη προώθησιν του Κυπριακού" επιβεβαιούν έτσι περισσότερο την αρνητικήν στάσιν της ελληνικής Κυβερνήσεως.

Καίτοι δε είναι ήδη γνωστή η πολιτική της εν Ελλάδι κυβερνήσεως έναντι του του κυπριακού βλέπομεν εμμονήν της Εθναρχίας, του περί αυτήν Συμβουλίου και του τύπου, ο οποίος την υποστηρίζει, εις τον πολιτικόν όπως εμπιστευθούμεν απολύτως την υπόθεσιν και εις την ελληνικήν κυβέρνησιν, εναντίον της οποίας μάλιστα μέρος του αθηναϊκού τύπου, αφήνει σαφή υπονοούμενα ότι αύτη ενέχεται εις τα σχέδια προς ανακήρυξιν της Κύπρου εις βρετανικήν κτήσιν.

Η εμμονή εις την πολιτικήν αυτήν καταβαραθρώνει την κυπριακήν εθνικήν υπόθεσιν και τείνει να αποκλείση την ανακίνησιν του κυπριακού ενώπιον της διεθνούς κοινής γνώμης, ως και υπευθύνων και επισήμων διεθνών σωμάτων. Μετά δυσφορίας μάλιστα ο λαός παρακολουθεί την εκστρατείαν, η οποία ήρχισεν εις τον δεξιόν τύπον όπως σταματήσει παν διάβημα προς ανακίνησιν του κυπριακού εις τον ΟΗΕ, πράγμα αντιθετο προς επανειλημμένας προσφάτους διακηρύξεις της Εθναρχίας του Προέδρου και των μελών της Πρεσβείας

της, οριστική υιοθέτηση της πολιτικής αυτής επισήμως υπό της Εθναρχίας τη φέρει ασφαλώς εις θέσιν πολεμίου της κυπριακής υποθέσεως και προαγωγού των σχεδίων της ξενοκρατίας. Επιθυούμεν να επισύρωμεν την προσοχήν σας επί του προκειμένου και να προειδοποιήσωμεν διά τας κακάς συνεπείας μιας τοιαύτης πολιτικής καθώς και τας ευθύνας τας οποίας φέρετε ενώπιον του λαού.

Μία τοιαύτη πολιτική όχι μόνον θα καταβαρυνθή την κυπριακήν υπόθεσιν, αλλά θα ενθαρρύνη και τον ξένον κυρίαχον εις την λήψιν περαιτέρω κατασταλτικων κατά των λαϊκών αγώνων μέτρων, πράγμα το οποίον θα έχει δυσμενείς συνεπείας και επί της όλης προσπάθειάς του λαού δι' επιβίωσιν, διά την οποίαν ως αναφέρατε και εις τον τελευταίον προ του Εθναρχικού Δυμβουλίου λόγον σας, η εθναρχία ενδιαφέρεται.

Εκ παραλλήλου, η μέχρι σήμερον πολιτική της εθναρχίας εκκαλλιέργησε δυστυχώς την διχόνοιαν και την διάσπασιν και δεν επέτρεψεν εις όλας τας εθνικάς δυνάμεις να συνασπισθούν και να διεξάγουν από κοινού τον τόσον δύσκολον αγώνα διά την ένωσιν και την αντιμετώπισιν όλων των σχεδίων, τα οποία τείνουν να νοθεύσουν την γνησίαν εθνικήν συνειδησιν και λαϊκήν θέλησιν.

Δι' όλους αυτούς τους λόγους υποβάλλομεν όπως μελετήσετε σοβαρώς την ανάγκην αναπροσαρμογής της εθναρχικής πολιτικής και εισηγούμεθα τα ακόλουθα:

1. Υπό την ιδιότητα σας ως αρχηγού της Εκκλησίας να καλέσετε μίαν διακομματικήν σύσκεψιν εις την οποίαν να τεθώσιν όλα αι απόψεις και να εγκριθή κοινόν πρόγραμμα δράσεως.

2. Εις το εσωτερικον χρειάζεται διαρκής κινητοποίησις του λαού, κατά το κοινόν πάντοτε πρόγραμμα, με άμεσον προοπτικήν την σύγκλησιν παγκυπρίου εθνικού συλλαλητηρίου, το οποίον να διακηρύξη διά μίαν έτι φοράν την ακλόνητον θέλησιν του λαού δι' άγωνα προς εθνικήν αποκατάστασιν και την άρνησιν του να αποδεχθή την εφαρμογήν σχεδίων,

τα οποία τείνουν να παρατείνουν την δουλείαν του.

3. Εις το εξωτερικόν χρειάζεται οργανωμένη προσπάθεια δι' ανακαίνησιν του κυπριακού και ενώπιον των λαών και ενώπιον των κυβερνήσεων και προπαντός ενώπιον της προσεχούς γενικής συνελεύσεως του ΟΗΕ. Ο ΕΑΣ θα απεδέχεται την αποστολήν πρεσβείας εις τον ΟΗΕ, χωρίς να επιμένη εις την συμμετοχήν δικών του αντιπροσώπων, αρκεί το πρόγραμμα της να τύχη κοινής εγκρίσεως.

4. Διά τον συντονισμόν όλων των ενεργειών και εφ' όσον η Ιερά Σύνοδος θεωρεί αναγκαίον να περιβάλλεται υπό Εθναρχικού Συμβουλίου εκείνο το οποίον επιβάλλεται είναι η συγγρότησις ενός παγκομματικού συμβουλίου, εις το οποίον να συμμετέχουν όλα τα κόμματα και οργανώσεις καθώς και άλλα πρόσωπα τα οποία ήθελεν διορίσει η Ιερά Σύνοδος.

Το Γενικόν Συμβούλιον του ΕΑΣ ορίζει ως αντιπροσωπείαν του τους συναγ. Αδάμον Αδάμαντον, δήμαρχον Αμμοχώστου, Κώσταν Παρτασίδην, εκλεγμένον δήμαρχον Λεμεσού, Α. Ζιαρτίδην, Α. Ζαννέτον, ιατρόν και Θωμάν Μιχαηλίδην, αντιδήμαρχον Μόρφου, προς τον σκοπόν να συναντηθή μετά της Υμετέρας Μακαριότητος διά να συζητήση τα ανωτέρω.

Ελπίζοντες ότι τα ανωτέρω θα τύχουν της εγκρίσεως της Υμετέρας Μακαριότητος

Διατελούμεν μετά σεβασμού

"Γ. Γραμματεύς

Θ Μιχαηλίδης

Ο Μακάριος πήρε τη επιστολή, αλλά δεν απάντησε στον ΕΑΣ. ανησυχώντας γι' αυτό ο ΕΑΣ έστειλε στον Αρχιεπίσκοπο μια δεύτερη επιστολή στις 14 Ιουλίου, με την οποία του ζητούσε να ορίσει νέα συνάντηση προς συζήτηση, τόσο της προηγουμένης πρότασης όσο και της νέας που κάλυπτε κυριώς οικονομικά θέματα.

Ανέφερε ο ΕΑΣ:

" Μακαριώτατε,

Επιθυμούμε ν' αναφερτούμε στην επιστολή μας

ημ. 9 Ιουνίου, και να παρατηρήσουμε ότι δεν έχουμε μέχρι σήμερα πάρει απάντησή σας.

Στην επιστολή μας αυτή, αφού παραθέταμε τις τελευταίες εξελίξεις για την προώθηση του εθνικού μας ζητήματος (στάση ελληνικής και αγγλικής κυβέρνησης, αποτελέσματα των ενεργειών των δύο Πρεσβειών στο εξωτερικό, όπως και της τελευταίας επίσκεψής σας στην Αθήνα) τονίζαμε την άμεση ανάγκη ενιαίου παλλαϊκού αγώνα και συνεργασίας και ενότητας όλων των κομμάτων και οργανώσεων για την πραγματική προώθηση του ζητήματος μας.

Προς τον σκοπό όπως και προφορικά εκθέσουμε τις απόψεις μας αυτές, ζητούσαμε όπως δεχθείτε σε συνέντευξη 5μελή αντιπροσωπεία μας, την οποία και ορίζαμε.

Πιστεύουμε, Μακαριώτατε, ότι το ζήτημα είναι σοβαρό και επείγον, γι' αυτό και σας καλούμε όπως δεχθείτε το συντομότερο την αντιπροσωπεία μας προς συζήτηση του πιο σοβαρού προβλήματος για το λαό μας.

Θα θέλαμε επίσης, Μακαριώττε, να θέσουμε ενώπιόν σας και το παρακάτω, εξ ίσου για το λαό μας σοβαρό ζήτημα:

Ασφαλώς είναι υπ' όψη σας πως η Κυβέρνηση από της 1ης Ιουλίου αύξησε την τιμή του ψωμιού κατά **28%**. Θάνατι επίσης υπόψη σας πως ο λαός με εκατοντάδες ψηφίσματα του καταδικάζει την απόφαση σ' αυτή της κυβέρνησης κι ότι οργανώνει πλατειούς λαϊκούς αγώνες για την επιβίωση του.

Η οικονομική κατάσταση του τόπου μας, Μακαριώτατε, ολοένα και καταβαρυνθώνεται με τη συνεχή αύξηση των τιμών όλων των ειδών, με την τελευταία ανομβρία και την ολοένα αυξανόμενη ανεργία, η Κυβέρνηση δε φαίνεται διατεθειμένη να πάρει δραστικά μέτρα για τη διάρθρωση της κατάστασης κι είναι φανερό πως ο λαός μας, για να μπορέσει να επιζήσει θα πρέπει ενιαία να αγωνιστεί για τη κατάκτηση των δικαιωμάτων του, πιστεύουμε, Μακαριώττε, πως μονάχα όταν όλος ο λαός είναι ενωμένος στους σοβαρούς αυτούς για την

επιβίωση του αγώνες, μπορεί νάχει τα πιο καλά αυτά αποτελέσματα.

Εχοντας υπ' όψη μας και το γεγονός πως στη συνεδρίαση του Εθναρχικού Συμβουλίου της 17ης Μαΐου δηλώσατε πως είναι απαραίτητοι οι αγώνες του λαού για την καλύτερη οικονομική του θέσης, κι' επειδή το πρόβλημα της αύξησης του τιμαρίθμου κι' ιδιαίτερα η τελευταία αύξηση της τιμής του ψωμιού, είναι ζητήματα πολυ σοβαρά, που θίγουν άμεσα την επιβίωση του λαού μας, πιστεύουμε ακράδαντα πως και γι' αυτό το τόσο σοβαρό ζήτημα χρειάζεται η από κοινού προσπάθεια και οργάνωση του αγώνα απ' όλες τις οργανώσεις και Κόμματα.

Γι' αυτό ελπίζουμε, Μακαριώτατε, ότι θα θελήσετε να δεχθείτε σε συνέντευξη την αντιπροσωπεία μας, την οποία ορίζαμε με την επιστολή μας της 9ης Ιουλίου, προς συζήτηση των δύο σοβαρωτάτων αυτών για το λαό μας ζητημάτων.

Αναμένοντες σύντομη απάντησή σας
Διατελούμε μετά σεβασμού
Για το Παγκύπριο Συμβούλιο του ΕΑΣ
(Θ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ αντιδήμαρχος Μόρφου)
Γ. Γραμματέας".

Ο Μακάριος απαξίωσε και πάλι απάντησης τον ΕΑΣ και στη δεύτερη του επιστολή κι' έτσι ο Γενικός Γραμματέας του αποφάσισε να έλθει σε προσωπική επαφή με τον Μακάριο προκειμένου να πληροφορηθεί διά ζώσης τις σκέψεις του.

Του τηλεφώνησε, στις 27 Ιουλίου, αφού πέρασαν δυο και πλέον νεκρές εβδομάδες, και του ζήτησε να του πει αν ήταν πρόθυμος να δεχθεί τελικά την αντιπροσωπεία του ΕΑΣ.

Ο Μακάριος όμως είπε ότι δεν έβλεπε καμιά σκοπιμότητα να συναντηθεί με την αντιπροσωπεία και προεξόφλησε ότι ήταν αδύνατο να συμφωνήσουν σε κοινή γραμμή οι δυο Παρατάξεις.

Εγγραφε ο "Ανεξάρτητος", όργανο του ΕΑΣ στις 6.8.1951:

"Ο Γ..Γ. του ΕΑΣ συναγωνιστής Θωμάς Μιχαηλίδης

αντιδήμαρχος Μόρφου, στις **27.7.51** πήρε στο τηλέφωνο το Μακαριώτατο και του ζήτησε να δώσει μια απάντηση στην επιστολή του Παγκυπριου Συμβουλίου του ΕΑΣ.

Ο Μακαριώτιος δήλωσε στον συναγωνιστή Γ. Γραμματέα πως δεν μπορεί να δεχθεί αντιπροσωπεία του ΕΑΣ "γιατί δεν βλέπει καμιά σκοπιμότητα σ' αυτή τη συνάντηση".

"Προεξώφλησε το αδύνατο της συνεννόησης" και είπε πως από μια τέτοια συνάντηση "μονάχα θόρυβος και κομματική εκμετάλλευση θα προκύψει".

Ο συναγωνιστής Γ. Γραμματέας τόνισε στο Μακαριώτατο την σοβαρότητα που έχουν για το λαό μας τα ζητήματα που θα συζητούνταν και υποσχέθηκε πως κανένας θόρυβος και καμιά κομματική εκμετάλλευση δεν επρόκειτο να γίνει γύρω από τη συνάντηση.

Ωστόσο ο Μακαριώτατος δεν θέλησε να ακούσει τίποτε και αποκλείσει κάθε συνάντηση".

Η απάντηση του Μακαρίου δεν αφήνε άλλα περιθώρια στον ΕΑΣ παρά να προχωρήσει μόνος του, όπως και στο παρελθόν, όπως συνέβαινε επί Μακαρίου Β. Η σύντομη συνάντηση που είχε η αντιπροσωπεία του με το Αρχιεπίσκοπο Μακάριο Γ το Φεβρουάριο του **1951** δεν έμελλε να είχε συνέχεια προς το παρόν τουλάχιστον.

Οι δυο πλευρές προχωρούσαν η κάθε μια στο στόχο της ξεχωριστά και πάλι όπως πάντα τα τελευταία χρόνια.